

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยในเรื่องการศึกษากระบวนการบริหารงานของภาควิชา มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษากระบวนการบริหารงานของภาควิชา ปัญหา อุปสรรค ในการบริหารงานของภาควิชา และนำเสนอแนวทางในการบริหารงานของภาควิชา ในจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย โดยอาศัยกรอบแนวคิดของ Robbins (1985) ในด้านต่าง ๆ ต่อไปนี้

1. การวางแผน ศึกษาครอบคลุมประเด็นในเรื่องการกำหนดวัตถุประสงค์ การคาดคะเน/การรวบรวมข้อมูล การกำหนดกลยุทธ์ การกำหนดมาตรฐาน (แผน) และการติดตามประเมินผล ซึ่งข้อมูลเหล่านี้จะทำการศึกษาจากหัวหน้าภาควิชาและศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ เอกสาร/รายงานเกี่ยวกับการจัดทำแผนของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย แผนพัฒนาการศึกษาของคณะ/ภาควิชา แผนกลยุทธ์ เอกสาร/รายงานของหน่วยพัฒนาคณาจารย์

2. การจัดองค์การ ศึกษาครอบคลุมประเด็นในเรื่อง ลักษณะและโครงสร้างการบริหาร การมอบหน้าที่ความรับผิดชอบ และการจัดบุคลากรเข้าทำงาน ซึ่งข้อมูลเหล่านี้จะทำการศึกษาจากหัวหน้าภาควิชาและศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ พระราชบัญญัติจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ข้อบังคับจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยว่าด้วยการบริหารงานของภาควิชา และข้อมูลพื้นฐานด้านหลักสูตร นิสิต บุคลากรของภาควิชา

3. การเป็นผู้นำ ศึกษาครอบคลุมประเด็นในเรื่อง การดูแลแนะนำ การจูงใจ และการนำไปสู่การเปลี่ยนแปลง การขจัดความขัดแย้ง การติดต่อสื่อสาร ซึ่งข้อมูลเหล่านี้จะทำการศึกษาจากหัวหน้าภาควิชา

4. การควบคุม ศึกษาครอบคลุมประเด็นในเรื่อง การวัดและประเมินผลการปฏิบัติงานของหน่วยงานและบุคลากร เพื่อปรับปรุง เปลี่ยนแปลง แก้ไข ซึ่งข้อมูลเหล่านี้จะทำการศึกษาจากหัวหน้าภาควิชาและศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ รายงานประจำปีจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย คณะ ภาควิชา และฝ่ายวิชาการ

กระบวนการบริหารดังกล่าว เป็นกิจกรรมที่ผู้บริหารจะต้องเกี่ยวข้องตลอดเวลา และใช้เป็นเครื่องมือในการปฏิบัติภารกิจให้ประสบผลสำเร็จ ด้วยเหตุนี้ การศึกษาเพื่อให้ได้ข้อมูลเกี่ยวกับกระบวนการบริหารงานของภาควิชา จึงได้ทำการศึกษาจากผู้บริหารที่มีหน้าที่รับผิดชอบโดยตรง ได้แก่ หัวหน้าภาควิชา และเพื่อให้ได้ข้อมูลสนับสนุนในเรื่องนี้จึงได้ทำการศึกษาจากผู้เคยดำรงตำแหน่งหัวหน้าภาควิชาและผู้มีประสบการณ์เกี่ยวข้องกับภาควิชาอีกด้วย นอกจากนี้ในระบบบริหารของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มีโครงสร้างการบริหารงานของคณะที่ไม่แบ่งเป็นภาควิชา จึงได้ทำการศึกษาเพิ่มเติมเป็นกรณีพิเศษด้วย

1. ประชากรที่ใช้ในการวิจัย

ในการวิจัยเรื่องนี้ ผู้วิจัยทำการศึกษาจากประชากรบุคคลและเอกสารต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง โดยมีรายละเอียด ดังนี้

1.1 ประชากรบุคคล

1.1.1 หัวหน้าภาควิชา ได้แก่ หัวหน้าภาควิชาที่ดำรงตำแหน่งอยู่ในปัจจุบันในกลุ่มสาขาวิชา วิทยาศาสตร์ชีวภาพ วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มนุษยศาสตร์ และสังคมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย จำนวนทั้งสิ้น 137 คน เพื่อศึกษาสภาพความเป็นจริงของการปฏิบัติกิจกรรมในกระบวนการบริหารงานของ ภาควิชา ปัญหา อุปสรรคที่มีในกระบวนการบริหารงานในด้านต่าง ๆ ตามกรอบแนวคิดของ Robbins (1985) ดังกล่าวข้างต้น

การศึกษาสภาพความเป็นจริงของการปฏิบัติกิจกรรมในกระบวนการบริหารงาน ของ ภาควิชา ผู้วิจัยศึกษาจากประชากรทั้งหมด

นอกจากนี้ ทำการศึกษาความคิดเห็นเกี่ยวกับกระบวนการบริหารงานของภาควิชาเพิ่มเติมโดยการสัมภาษณ์ โดยใช้วิธีสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้นและวิธีสุ่มตัวอย่างอย่างง่าย ผู้วิจัยกำหนดกลุ่มตัวอย่างที่จะใช้ศึกษาจำนวน 25% ของประชากรทั้งหมด (ประคอง กรรณสูตร, 2518) ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 34 คน จากทั้งหมดจำนวน 137 คน (ดูรายละเอียดในตารางหน้า 58)

การสุ่มตัวอย่างดำเนินการดังนี้

1. จำแนกจำนวนภาควิชาตามกลุ่มสาขาวิชา ได้แก่ กลุ่มสาขาวิชาวิทยาศาสตร์ชีวภาพ วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี สังคมศาสตร์ และมนุษยศาสตร์
2. จำแนกจำนวนภาควิชาตามคณะ และทำการสุ่มตัวอย่างจำนวน 25% จากจำนวน ภาควิชาในคณะนั้น ๆ ในแต่ละกลุ่มสาขาวิชา
3. เมื่อคำนวณได้กลุ่มตัวอย่างภาควิชาในแต่ละสาขาวิชาเรียบร้อยแล้ว ทำการสุ่ม ตัวอย่างอย่างง่ายอีกครั้งหนึ่ง สุ่มได้ภาควิชาใดจะทำการสัมภาษณ์หัวหน้าภาควิชา ในภาควิชา นั้น ๆ

1.1.2 คณบดี ได้แก่ คณบดีในคณะที่จัดการเรียนการสอนโดยไม่แบ่งเป็นภาควิชาจำนวน 2 คน คือ คณบดีคณะเศรษฐศาสตร์ และคณะพยาบาลศาสตร์

ตารางที่ 1 แสดงจำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่างของหัวหน้าภาควิชา จำแนกตามกลุ่มสาขาวิชา

ภาควิชาในสาขาวิชา/คณะ	ประชากร	กลุ่มตัวอย่าง
สาขาวิทยาศาสตร์ชีวภาพ	(60)	(15)
คณะแพทยศาสตร์	20	5
คณะทันตแพทยศาสตร์	16	4
สัตวแพทยศาสตร์	9	2
คณะเภสัชศาสตร์	10	3
คณะสหเวชศาสตร์	5	1
สาขาวิชาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี	(26)	(7)
คณะวิทยาศาสตร์	14	4
คณะวิศวกรรมศาสตร์	12	3
สาขาวิชาสังคมศาสตร์	(31)	(7)
คณะครุศาสตร์	12	3
คณะนิติศาสตร์	5	1
คณะนิติศาสตร์	5	1
คณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี	5	1
คณะเศรษฐศาสตร์	-	-
คณะพยาบาลศาสตร์	-	-
คณะรัฐศาสตร์	4	1
สาขาวิชามนุษยศาสตร์	(19)	(5)
สถาปัตยกรรมศาสตร์	5	1
คณะศิลปกรรมศาสตร์	4	1
คณะอักษรศาสตร์	10	3
รวม	137	34

ในการคำนวณจำนวนกลุ่มตัวอย่างหัวหน้าภาควิชาตามสัดส่วนที่กำหนด มีบางคณะสุ่มตัวอย่างได้ตัวแทนเพียง 1 คนเท่านั้น ผู้วิจัยจึงได้เพิ่มจำนวนกลุ่มตัวอย่างในคณะที่สุ่มได้เพียง 1 คน

ให้เป็น 2 คน ทั้งนี้ เพื่อให้ได้ข้อมูลที่น่าเชื่อถือมากยิ่งขึ้น โดยได้รับความอนุเคราะห์จากหัวหน้าภาควิชา ในคณะสหเวชศาสตร์ นิติศาสตร์ พาณิชยศาสตร์และการบัญชี

1.1.3 ผู้ทรงคุณวุฒิ

เนื่องจากผู้ที่เคยดำรงตำแหน่งทางการบริหารทั้งในระดับภาควิชา คณะ เป็นผู้ที่มีประสบการณ์ที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงานของภาควิชามาก่อน ความคิดเห็นหรือข้อคิดเห็นบางส่วนของท่านเหล่านี้จึงน่าจะเป็นประโยชน์ และเป็นข้อสนับสนุนเพื่อให้ได้ข้อมูลเกี่ยวกับกระบวนการบริหารงานของภาควิชาชัดเจนยิ่งขึ้น โดยเฉพาะข้อเสนอแนะที่จะเป็นมุมมองการบริหารงานของภาควิชาต่อไป โดยผู้วิจัยได้กำหนดกลุ่มผู้ทรงคุณวุฒิไว้ดังนี้

1.1.3.1 ผู้ที่เคยดำรงตำแหน่งหัวหน้าภาควิชาในกลุ่มสาขาวิชาวิทยาศาสตร์ชีวภาพ วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มนุษยศาสตร์ และสังคมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย กลุ่มสาขาวิชาละ 1 คน รวมจำนวน 4 คน ผู้วิจัยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างอย่างง่าย โดยพิจารณาจากผู้ที่เคยดำรงตำแหน่งหัวหน้าภาควิชาและดำรงตำแหน่งทางบริหารอื่นมาก่อน เช่น รองคณบดี เป็นต้น หรือเป็นผู้เคยดำรงตำแหน่งหัวหน้าภาควิชาไม่น้อยกว่า 2 วาระ

1.1.3.2 ผู้ทรงคุณวุฒิที่ดำรงตำแหน่งเป็นคณบดีหรือรองคณบดีฝ่ายวิชาการใน 4 กลุ่มสาขาวิชา กลุ่มสาขาวิชาละ 1 คน รวมจำนวน 4 คน ผู้วิจัยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างอย่างง่าย เนื่องจากเป็นผู้บริหารระดับสูงโดยตรง

1.2 แหล่งข้อมูลเอกสาร

เอกสารที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการบริหาร เนของภาควิชา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ในด้านการวางแผน การจัดองค์การ การเป็นผู้นำ และการควบคุม อาจมีปรากฏในเอกสารต่อไปนี้

1. แผนพัฒนาการศึกษาของคณะ/ภาควิชา
2. แผนกลยุทธ์คณะ/ภาควิชา
3. พระราชบัญญัติจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย พ.ศ. 2522
4. ข้อบังคับจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยว่าด้วย การบริหารงานของภาควิชา พ.ศ.2537
5. รายงานประจำปีจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย คณะ ภาควิชา และฝ่ายวิชาการ
6. รายงานการประชุม
7. รายงานการประชุมสัมมนาระดับภาควิชา

แต่ด้วยข้อจำกัดในเรื่องของเวลาที่ใช้ในการศึกษาวิจัย อีกทั้งเอกสารบางประเภทมีปริมาณสูงมาก เช่น รายงานการประชุมภาควิชา รายงานการประชุมสัมมนาระดับภาควิชา ซึ่งไม่อยู่ในวิสัยที่จะทำการศึกษา เอกสารดังกล่าวได้ทั้งหมด ผู้วิจัยจึงได้ทำการศึกษาเฉพาะเอกสารที่สำคัญและสามารถศึกษาได้ภายใน กำหนดเวลาที่มีอยู่ ได้แก่เอกสารดังต่อไปนี้

1. แผนพัฒนาการศึกษาของคณะ/ภาควิชา
2. แผนกลยุทธ์ของคณะ/ภาควิชา
3. พระราชบัญญัติจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย พ.ศ. 2522
4. ข้อบังคับจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ว่าด้วยการบริหารงานของภาควิชา พ.ศ. 2537
5. รายงานประจำปีจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย คณะ ภาควิชา และฝ่ายวิชาการ

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

สำหรับการเก็บรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับกระบวนการบริหารงานในด้านต่าง ๆ ดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิด หลักการ เกี่ยวกับกระบวนการบริหารงาน จากเอกสารตำราของนักวิชาการต่าง ๆ ที่เขียนไว้เกี่ยวกับการวางแผน การจัดองค์การ การเป็นผู้นำ และการควบคุม อาทิเช่น ภิญโญ สารร, อุทัย บุญประเสริฐ, สมพงษ์ เกษมสิน, ประชุม รอดประเสริฐ, ธงชัย สันติวงษ์ ฯลฯ โดยศึกษาตามกรอบแนวคิดของ Stephen P. Robbins (1985) นอกจากนี้ได้ศึกษาเอกสารรายงาน ตำรา วิทยานิพนธ์ เกี่ยวกับการบริหารงานของภาควิชา เพื่อให้ได้แนวคิดที่สัมพันธ์กับกระบวนการบริหาร และใช้เป็นแนวทางสำหรับการสร้างเครื่องมือให้สอดคล้องกับการบริหารงานของภาควิชาต่อไป ทั้งนี้โดยได้รับคำแนะนำปรึกษาจากอาจารย์ที่ปรึกษาเป็นสำคัญ จึงทำให้สามารถสร้างเครื่องมือเพื่อใช้ในการวิจัยได้สำเร็จ

ผู้วิจัยกำหนดเครื่องมือและวิธีการที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็น 3 ประเภท ดังนี้

2.1 แบบสอบถาม (Questionair) เป็นแบบสอบถามเพื่อศึกษาการปฏิบัติกิจกรรมในกระบวนการบริหารงานของภาควิชา ปัญหาอุปสรรค และข้อเสนอแนะเกี่ยวกับแนวทางในการบริหารงานของภาควิชา ใช้สำหรับหัวหน้าภาควิชา และคณบดีสำหรับคณะที่ไม่มีภาควิชา เนื้อหาครอบคลุมในเรื่องการวางแผน การจัดองค์การ การเป็นผู้นำ และการควบคุม แบ่งออกเป็น 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 เป็นข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ให้ข้อมูล ในด้านเพศ อายุ วุฒิการศึกษา ตำแหน่งทางวิชาการ ประสบการณ์ในบริหาร และความรู้ทางด้านการบริหาร โดยมีลักษณะเป็นแบบเลือกตอบ จำนวน 7 ข้อ

ตอนที่ 2 เป็นข้อมูลเกี่ยวกับการปฏิบัติกิจกรรมในกระบวนการบริหารงานของภาควิชา มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า โดยกำหนดระดับการปฏิบัติเป็น 3 ระดับ คือ ปฏิบัติเป็นประจำ ปฏิบัติเป็นบางครั้ง และไม่ได้ปฏิบัติ มีข้อคำถามทั้งหมดจำนวน 22 ข้อ เนื้อหาครอบคลุมกระบวนการบริหารงานในด้านการวางแผน จำนวน 5 ข้อ (ข้อ 1-5) การจัดองค์การ จำนวน 5 ข้อ (ข้อ 6-10) การเป็นผู้นำ จำนวน 7 ข้อ (ข้อ 11-17) และการควบคุม จำนวน 5 ข้อ (ข้อ 18-22)

- ตอนที่ 3 เป็นข้อมูลเกี่ยวกับปัญหาอุปสรรคในกระบวนการบริหารงาน ครอบคลุม
 ในด้านการวางแผน การจัดองค์การ การเป็นผู้นำ และการควบคุม มี
 ลักษณะให้ผู้ตอบจัดลำดับความสำคัญของปัญหา โดยกำหนดให้
 ลำดับ 1 หมายถึง เป็นปัญหาสำคัญที่สุด
 ลำดับ 2....3....4....5 หมายถึง เป็นปัญหาสำคัญรองลงมาตามลำดับ
 โดยมีข้อคำถามในการวางแผน จำนวน 6 ข้อ การจัดองค์การ จำนวน 6
 ข้อ การเป็นผู้นำ จำนวน 6 ข้อ และการควบคุม จำนวน 5 ข้อ นอกจากนี้
 นี้มีส่วนที่เป็นปลายเปิดให้ผู้ตอบระบุสิ่งที่เป็นปัญหาเพิ่มเติม
- ตอนที่ 4 เป็นข้อมูลเกี่ยวกับแนวทางในการบริหารงานของภาควิชา เป็นแบบปลาย
 เปิด ครอบคลุมในด้านการวางแผน การจัดองค์การ การเป็นผู้นำ และ
 การควบคุม

ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นไปให้หัวหน้าภาควิชา อดีตหัวหน้าภาควิชา และอดีต
 เลขานุการภาควิชา กรุณาช่วยดูความเหมาะสมของข้อคำถามและภาษาที่ใช้ และได้นำมาปรึกษากับ
 อาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อแก้ไขตามที่เห็นสมควร

2.2 การสัมภาษณ์ เป็นการสัมภาษณ์อย่างมีโครงสร้างสำหรับผู้ทรงคุณวุฒิ ส่วนหัวหน้า
 ภาควิชาเป็นการสัมภาษณ์แบบไม่มีโครงสร้าง เพื่อศึกษาความคิดเห็นเพิ่มเติมเกี่ยวกับกระบวนการ
 บริหารงานของภาควิชา เนื้อหาครอบคลุมในเรื่องการวางแผน การจัดองค์การ การเป็นผู้นำ และการ
 ควบคุม

2.3 แบบศึกษาเอกสาร ใช้ศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการบริหารงานของภาค
 วิชา ใน 4 กลุ่มสาขาวิชา ในด้านการวางแผน การจัดองค์การ การเป็นผู้นำ และการควบคุม ได้แก่
 เอกสาร/รายงานเกี่ยวกับการจัดทำแผนพัฒนาของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย แผนกลยุทธ์ แผนพัฒนา
 คณะ/ภาควิชา พระราชบัญญัติจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เอกสาร/รายงานของหน่วยพัฒนาคณาจารย์
 รายงานประจำปี และข้อมูลพื้นฐานของหลักสูตร นิสิต บุคลากร มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ
 และแบบเก็บรวบรวมข้อมูลตัวเลข

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง โดยแบ่งข้อมูลออกเป็น 3 ประเภท ดังนี้

3.1 แบบสอบถาม เพื่อศึกษาการปฏิบัติกิจกรรมในกระบวนการบริหารงาน ปัญหา
 อุปสรรคและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับแนวทางในการบริหารงาน โดยเก็บข้อมูลจากภาควิชาต่าง ๆ ในกลุ่ม
 สาขาวิชาวิทยาศาสตร์ชีวภาพ วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มนุษยศาสตร์ และสังคมศาสตร์ โดยผู้วิจัย

จัดส่งด้วยตัวเองบางส่วน และบางส่วนส่งทางไปรษณีย์มหาวิทยาลัย แบบสอบถามทั้งสิ้นจำนวน 137 ฉบับ ปรากฏว่าได้รับกลับคืนมาจำนวน 126 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 91.97 ดังแสดงในตารางที่ 2

ตารางที่ 2 แสดงจำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามกลุ่มสาขาวิชา

กลุ่มสาขาวิชา	จำนวนแบบสอบถามที่ แจกไป	จำนวนแบบสอบถามที่ได้รับ คืน	ร้อยละของแบบสอบถาม ที่ได้รับคืน
วิทยาศาสตร์ชีวภาพ	60	58	96.67
วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี	26	23	88.46
สังคมศาสตร์	31	27	87.10
มนุษยศาสตร์	20	18	90.00
รวม	137	126	91.97

ในจำนวนผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมดนี้ มีอดีตหัวหน้าภาควิชารวมอยู่ด้วยจำนวน 3 คน โดยอยู่ในกลุ่มสาขาวิชาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี 2 คน สังคมศาสตร์ 1 คน อันเนื่องจากหัวหน้าภาควิชามีระยะเวลาในการดำรงตำแหน่งน้อยจึงไม่สามารถให้ข้อมูลดังกล่าวได้ ผู้วิจัยจึงได้ขอความอนุเคราะห์จากอดีตหัวหน้าภาควิชาเพื่อเป็นตัวแทนของภาควิชาในการตอบแบบสอบถาม นอกจากนี้ยังเป็นผู้รักษาการในตำแหน่งหัวหน้าภาควิชาอีก 1 คนด้วย ในกลุ่มสาขาวิชาวิทยาศาสตร์ชีวภาพ

3.2 การสัมภาษณ์ เป็นการสัมภาษณ์ความคิดเห็นเพิ่มเติมของหัวหน้าภาควิชา ผู้เคยดำรงตำแหน่งหัวหน้าภาควิชา และผู้ทรงคุณวุฒิ ในกลุ่มสาขาวิชาวิทยาศาสตร์ชีวภาพ วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มนุษยศาสตร์ และสังคมศาสตร์ เกี่ยวกับกระบวนการบริหารงานของภาควิชา โดยครอบคลุมในด้านการวางแผน การจัดการ การเป็นผู้นำ และการควบคุม ซึ่งผู้วิจัยทำการสัมภาษณ์ด้วยตนเอง

3.3 การศึกษาเอกสาร เพื่อศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการบริหารงานของภาควิชา ในด้านการวางแผน การจัดการ การเป็นผู้นำ และการควบคุม เอกสารที่ทำการศึกษา ได้แก่ แผนพัฒนาการศึกษาของคณะ/ภาควิชา แผนกลยุทธ์ พระราชบัญญัติจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ข้อบังคับจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยว่าด้วยการบริหารงานของภาควิชา เอกสาร/รายงานของหน่วยพัฒนาคณาจารย์ รายงานประจำปีจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย คณะ ภาควิชา และฝ่ายวิชาการ ข้อมูลพื้นฐานด้านหลักสูตร นิสิต และบุคลากร ซึ่งผู้วิจัยทำการศึกษาดำเนินการด้วยตนเอง โดยขอความร่วมมือจากบัณฑิตวิทยาลัย กองแผนงาน ฝ่ายวางแผนและพัฒนา ฝ่ายทะเบียนประวัติ กองการเจ้าหน้าที่ หน่วยพัฒนาคณาจารย์ ฝ่ายวิชาการ และคณะวิชาต่าง ๆ ในจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เพื่อศึกษาข้อมูลต่าง ๆ โดยส่วนหนึ่งเป็นการศึกษาเอกสารจากภาควิชา ด้วย แต่เนื่องจากระบบการจัดเก็บข้อมูล และบางอย่างมิได้

จัดทำเป็นเอกสาร หรือข้อมูลปรากฏในเอกสารอื่นที่ไม่ประสงค์จะเปิดเผย อีกทั้งมีข้อจำกัดในเรื่องเวลาในการวิจัยด้วย จึงไม่สามารถศึกษาข้อมูลของภาควิชาต่าง ๆ โดยละเอียดทั้งหมดได้

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยจะทำการวิเคราะห์และนำเสนอข้อมูลโดยดำเนินการเป็นขั้นตอน ดังนี้

ก. ข้อมูลที่ได้รับจากแบบสอบถาม

4.1 ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ให้ข้อมูล ในด้านเพศ อายุ อายุราชการ วุฒิการศึกษา ตำแหน่งทางวิชาการ ประสบการณ์ทางการบริหาร และความรู้ทางการบริหาร วิเคราะห์โดยการแจกแจงความถี่ และหาค่าร้อยละ แล้วนำเสนอเป็นตารางประกอบความเรียง

4.2 ข้อมูลเกี่ยวกับกระบวนการบริหารงาน ผู้วิจัยนำมาวิเคราะห์ โดยใช้ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ค่าความแปรปรวน และทดสอบความแตกต่างด้วยวิธีของ Scheffe' (S-Method) โดยมีแนวทางในการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

4.2.1 การปฏิบัติกิจกรรมในกระบวนการบริหารงาน ในด้านการวางแผน การจัดองค์การ การเป็นผู้นำ และการควบคุม ตามกรอบแนวคิดของ Robbins ผู้วิจัยทำการวิเคราะห์ข้อมูลในแต่ละด้าน ในภาพรวมของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เพื่อดูว่าภาควิชาต่าง ๆ มีการปฏิบัติกิจกรรมในกระบวนการบริหารงานในแต่ละด้านตามกรอบแนวคิดดังกล่าวมากน้อยเพียงใด

4.2.2 จัดกลุ่ม จำแนกภาควิชา ว่าภาควิชาใน 4 กลุ่มสาขาวิชาที่มีการปฏิบัติกิจกรรมในกระบวนการบริหารงานเป็นไปตามกรอบแนวคิดดังกล่าวมากน้อยเพียงใด

4.2.3 วิเคราะห์สถานภาพของหัวหน้าภาควิชา ในแต่ละกลุ่มสาขาวิชาที่มีการปฏิบัติกิจกรรมในกระบวนการบริหารงานมาก น้อย เป็นอย่างไร

ในการให้คะแนนพิจารณาให้คะแนนจากคำตอบของผู้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับกระบวนการบริหารงานทุกด้าน โดยกำหนดคะแนนไว้ดังนี้

- คะแนน 2 หมายถึง ปฏิบัติเป็นประจำ หรือปฏิบัติมาก
- คะแนน 1 หมายถึง ปฏิบัติเป็นบางครั้ง หรือปฏิบัติน้อย
- คะแนน 0 หมายถึง ไม่มีการปฏิบัติ

และในการแปลความหมายค่าเฉลี่ยของการปฏิบัติกิจกรรมในกระบวนการบริหารงาน ผู้วิจัยใช้ช่วงคะแนน ดังนี้

- ช่วงคะแนน 1.50-2.00 หมายถึง ปฏิบัติเป็นประจำ หรือปฏิบัติมาก
 ช่วงคะแนน 0.50-1.49 หมายถึง ปฏิบัติเป็นบางครั้ง หรือปฏิบัติน้อย
 ช่วงคะแนน 0.00-0.49 หมายถึง ไม่มีการปฏิบัติ

ในการวิเคราะห์ข้อมูลผู้วิจัยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS (Statistical Package of Social Science) ในการหาค่าสถิติต่าง ๆ ทั้งหมด

- 4.3 ข้อมูลเกี่ยวกับปัญหา อุปสรรค ในการบริหารงานของภาควิชา วิเคราะห์โดยการหาค่ามัชฌิมเลขคณิต (\bar{X}) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ของคำถามในแต่ละข้อ ในภาพรวมของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย และจำแนกตามกลุ่มสาขาวิชา
- 4.4 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับแนวทางในการบริหารงานของภาควิชา ทำการวิเคราะห์เนื้อหา และนำเสนอในรูปแบบความเรียง
- ข. ข้อมูลจากการศึกษาเอกสาร ผู้วิจัยทำการวิเคราะห์เนื้อหา โดยสรุปสาระสำคัญที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการบริหารงานของภาควิชา ประมวล และนำเสนอในรูปแบบความเรียง
- ค. ข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์หัวหน้าภาควิชา และผู้ทรงคุณวุฒิเกี่ยวกับกระบวนการบริหารงานของภาควิชา ปัญหา อุปสรรค ในการบริหารงาน ในด้านการวางแผน การจัดองค์การ การเป็นผู้นำ และการควบคุม ผู้วิจัยทำการวิเคราะห์เนื้อหาและนำเสนอในรูปแบบความเรียง